

**INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER**

Udlændinge- og Integrationsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Send på mail til uim@uim.dk; jawh@uim.dk og jbl@uim.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325656
TITH@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 22/01134-2

26. APRIL 2022

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF LOV OM MIDLERTIDIG OPHOLDSTILLADELSE TIL PERSONER, DER ER FORDREVET FRA UKRAINE, LOV OM INDIVIDUEL BOLIGSTØTTE, LOV OM BØRNETILSKUD OG FORSKUDSVIS UDBETALING AF BØRNEBIDRAG OG INTEGRATIONSLOVEN

Udlændinge- og Integrationsministeriet har ved e-mail af 25. april 2022 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over forslag til lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine mv., med frist den 26. april kl. 12. På grund af den korte tidsfrist er vores bemærkninger ikke nødvendigvis fuldt udtømmende.

Instituttet har bemærkninger til den del af lovforslaget, der angår anvisning af midlertidige opholdssteder og permanente boliger i udsatte boligområder samt muligheden for fravigelse af sprogkrav for fordrevne personer fra Ukraine på Børne- og Undervisningsministeriets område.

INDLEDNING

Institut for Menneskerettigheder afgav 15. marts et høringssvar til den særlov, hvorefter fordrevne personer fra Ukraine hurtigt kan meddeles midlertidig opholdstilladelse i Danmark.

Instituttet hilste i sit høringssvar velkommen, at EU har valgt at aktivere rådets direktiv om midlertidig beskyttelse, og at Danmark følger op med lovgivning, der ligeledes giver mulighed for, at fordrevne personer fra krigen i Ukraine kan opnå midlertidig beskyttelse i Danmark, herunder umiddelbart få adgang til det danske samfund.

Med dette lovforslag lægges der op til, at fordrevne personer fra Ukraine, i en række situationer, behandles anderledes end personer, der er flygtet fra andre lande og meddelt opholdstilladelse i Danmark. Den forskelsbehandling, der foreslås, angår bl.a. adgangen til bolig, dagtilbud, undervisning og uddannelse. Lovforslaget vedrører ikke adgangen til opholdstilladelse.

Indledningsvis skal instituttet bemærke, at personer, der har et beskyttelsesbehov og meddeles midlertidig opholdstilladelse, fordi de ikke kan vende tilbage til deres hjemland (flygtninge), er i en sammenlignelig situation med personer, der er fordrevet fra Ukraine, i hvert fald for så vidt angår deres adgang til bolig, undervisning og andre sociale goder. Den danske stat har således givet begge grupper midlertidig opholdstilladelse i landet blandt andet med henvisning til deres beskyttelsesbehov og meget begrænsede mulighed for at vende tilbage til deres hjemlande på nuværende tidspunkt. Dette understøttes også af, at begge grupper anses for flygtninge i integrationsloven.¹ Det er derfor instituttets vurdering, at forskelsbehandling i adgangen til blandt andet boliger forudsætter et legitimt formål, og at forskelsbehandlingen ikke må gå længere end nødvendigt for at opnå formålet, jf. bl.a. den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 14 sammenholdt med blandt andet artikel 8.

ANVISNING AF MIDLERTIDIGE OPHOLDSSTEDER OG PERMANENTE BOLIGER I UDSATTE BOLIGOMRÅDER

Integrationslovens regler om boliganvisning

Kommunerne er efter reglerne i integrationsloven forpligtede til at anvise et midlertidigt opholdssted eller en permanent bolig til nye flygtninge, som fordeles til den enkelte kommune. I integrationsloven defineres udlændinge med opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevne fra Ukraine, som flygtninge.

Det fremgår af integrationsloven, at kommunalbestyrelsen ikke kan anvise et midlertidigt opholdssted eller en bolig, som er beliggende i et udsat boligområde, hvorfor eventuelt egnede lokaliteter eller boliger i disse områder ikke kan inddrages i løsningen af kommunernes anvisningsopgave.

¹ Integrationslovens § 2, stk. 2

Almenboliglovens regler om boliganvisning

Almenboligloven regulerer kommunernes almindelige anvisningsret som led i løsningen af påtrængende boligsociale opgaver. Det henhører under den enkelte kommune at vurdere, om en boligsøgende skal anvises en bolig.

Almenboligloven indeholder et forbud mod i visse situationer at anvisse en bolig i et udsat boligområde, herunder hvis et medlem af husstanden ikke er statsborger i et land, der er tilsluttet EU. Vurderer kommunen dog, at der ikke er mulighed for at anvisse en ledig bolig, der ikke er beliggende i et udsat boligområde, kan kommunen alligevel anvisse en ledig bolig i et udsat område. Almenboligloven indeholder således ikke et absolut forbud mod anvisning af ledige boliger i et udsat boligområde til visse persongrupper i modsætning til integrationsloven. Formålet med reglernes relative karakter er dels at sikre, at de boligsøgende får anvist en bolig, dels at give kommunerne mulighed for at løfte sin anvisningsopgave, når der ikke findes andre løsninger end at anvisse en bolig i et udsat boligområde.

Lovudkastets forslag om boliganvisning

Det fremgår af lovforslaget, at ca. 5 millioner mennesker har forladt Ukraine, og at regeringen forventer en fortsat stor tilstrømning af fordrevne personer fra Ukraine. Tilstrømningen af personer fra Ukraine medfører derfor et umiddelbart behov for lokaliteter, som er egnede til anvisning som midlertidige opholdssteder eller boliger.

Med lovudkastet foreslår Udlændinge- og Integrationsministeriet at indføre en mulighed for, at kommunerne til fordrevne fra Ukraine kan anvisse et midlertidigt opholdssted eller en bolig, som er beliggende i et udsat boligområde, hvis kommunen ikke i øvrigt er i stand til at anvisse anden midlertidig indkvartering. Formålet hermed er at understøtte kommunernes mulighed for at anvisse et midlertidigt opholdssted eller bolig til fordrevne fra Ukraine.

Instituttets bemærkninger

Instituttet bemærker, at en kommune er forpligtet til at anvisse alle flygtninge og fordrevne, der visiteres til den pågældende kommune, et midlertidigt opholdssted eller en bolig. Den aktuelle tilstrømning af fordrevne fra Ukraine fører alt andet lige til, at kommunerne får sværere ved at finde en bolig til alle nyankomne fordrevne og flygtninge fra såvel Ukraine som andre lande.

En forskelsbehandling af fordrevne fra Ukraine og flygtninge i adgangen til bolig kræver som nævnt et sagligt formål, som ikke går længere end nødvendigt. Udlændinge- og Integrationsministeriet har i lovforslaget anført, at formålet med den foreslåede lovændring er at understøtte kommunernes mulighed for at anvise en bolig. Dette behov består imidlertid i forhold til alle flygtninge, der anvises til en kommune. Der er i bemærkningerne til lovforslaget ikke fremført argumenter for, hvorfor flygtninge fra øvrige lande skal stilles ringere end fordrevne personer fra Ukraine, når det gælder muligheden for boliganvisning i udsatte boligområder.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler på den baggrund, at Udlændinge- og Integrationsministeriet overvejer at lade undtagelsesbestemmelsen om anvisning til et udsat boligområde gælde for alle nytilkomne flygtninge, der visiteres til en kommune.

MULIGHEDEN FOR FRAVIGELSE AF SPROGKRAV FOR FORDREVNE PERSONER FRA UKRAINE

Elever i folkeskolen og ungdomsskolen modtager undervisning på dansk. Undervisningssproget på friskoler og private grundskoler samt på ungdoms- og voksenuddannelsesområdet er som udgangspunkt ligeledes dansk.

Med lovforslaget foreslår Børne- og Undervisningsministeriet, at fordrevne fra Ukraine kan undervises på engelsk og ukrainsk.

Baggrunden herfor er, at kommunerne har brug for øget fleksibilitet til at imødekomme de særlige udfordringer, som det øgede antal fordrevne børn og unge fra Ukraine vil medføre i den enkelte kommune. Der er ifølge lovforslaget særligt behov for at skabe nogle rammer, som giver fordrevne børn og unge fra Ukraine de forudsætninger, de skal have for at lykkes, uanset om de snart kan vende tilbage til Ukraine, eller deres ophold måtte blive af længere varighed. De fordrevne børn og unge skal have gode muligheder for at indgå i det danske samfund i den tid, de er her i landet uden at give afkald på deres tilknytning til ukrainsk sprog, kultur og identitet.

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at det er positivt, at Børne- og Undervisningsministeriet ønsker at give børn og unge, der er fordrevet fra Ukraine, gode muligheder for at indgå i det danske samfund i den tid, de er her i Danmark, uden at give afkald på deres tilknytning til ukrainsk sprog, kultur og identitet.

Instituttet bemærker videre, at det med paradigmeskiftet i 2019 i dag er udgangspunktet, at alle flygtninges ophold er midlertidigt. Dette har alt andet lige styrket behovet for at give alle børn og unge, der er flygtet, mulighed for at indgå i det danske samfund uden at give afkald på deres modersmål, kultur og identitet.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler derfor, at Børne- og Undervisningsministeriet overvejer, om alle nytilkomne flygtninge skal have mulighed for at blive undervist i deres modersmål.

Med venlig hilsen

Louise Holck

DIREKTØR